7 آرسي

هيءَ هڪ مذاقي ڪهاڻي آهي. اِن سبق ۾ آرسيءَ بابت ٻُڌايل آهي ۽ هِن ۾ هڪ اَڻ ڏٺل شيءِ جي ڪري ڪيئن غلطفهمي پئدا ٿيئي ٿي اُن جو ذڪر ڪيل آهي.

ٻڌو، پڙهو ۽ سمجهو.

بينگال جي شهر ۾ هڪ ڪابل ملڪ جو ڦيريءَ وارو چانورن جي ٻنيءَ مان وچي رهيو هو. اوچتو ڪنهن پٿر لڳڻ ڪري هن ٿابو ڪاڌو ۽ هيٺ نئڙي جئن پٿر پري ٿي ڪيائين تہ سندس ٿيلهي مان هڪ آرسي ڪري پيئي، جنهن جو پتو هنڪي نہ پيو. ٻئي ڏينهن جڏهين انهيءَ ٻنيءَ جو مالڪ ڪسان آيو ۽ لابارو وجهڻ شروع ڪيائين تہ اُها آرسي لڌائين. ڀالو ڀولو ڪسان ڪڏهين بہ پنهنجي ڳوٹ ڪان ٻاهر ڪونہ ويو هو. سو نئين چيز ڏسي حيرت ۾ پئجي ويو. هو عجب وچان آرسيءَ کي پنهنجن هٿن ۾ هيٺ مٿي ڪرڻ لڳو ۽ نيٺ ڪٽي اَکين اَڳيان جهليائين تہ وات ڦاٽي ويس. آرسيءَ ۾ پنهنجو پاڇو ڏسي هاري ويچارو منجهي پيو. نيٺ سوچيائين، ”شايد منهنجي پتا جو منهن آهي.“ هاري اَجا ٻار هو تہ سندس پيءُ گُذاري ويو هو. هينئر هو اُسري مرد ماڻهو ٿيو هو ۽ سندس روش پيءُ تي پئي ويا. ڪيس پيءُ جي تمام اَڻ لڪي يادگيري هئي. سو هن آرسي وري ڪٽي اَکين اَڳيان جهلي تہ پنهنجي پاڇي کي پيءُ سمجهي، ڏاڍيءَ شرڌا سان پرنام ڪري چميائين ۽ پيار

مان چيائين، ”واھہ! پوڄيہ پتاجي! توھين آسمان مان ھيٺ لھي آيا آھيو ڇا؟ ڇو منھنجي ڇانورن جي کيت ۾ لڪي ويٺا آھيو؟ ھلو تہ توھانکي گھر وٺي ھلان.“

کسان آرسي ھٿ ۾ جھلي ٻنيءَ ۾ چوڌاري چڪر ڏيئي اُن سان ڳالھيون ڪرڻ لڳو. پاڇي کي چيائين، ”خبر اٿوَ! توھانجي پرلوڪ پڌارڻ کانپوءِ مون ھيءَ ڇانورن جي پوک ڪئي. مون ’لڪشمي‘ (ڇانورن جو قسم) بہ پوکيا جيکي ھاڻي تيار ٿيا آھن ۽ جلدي مان اِھو فصل لڻندس ڏسو تہ پڪل ڪڻا ڪيئن نہ سڄ جي روشنيءَ ۾ چمڪي رھيا آھن! ۽ ھوُ ٻنيءَ جي پريان (آڱر سان اِشارو ڪندي) اَسانجو گھر آھي. توھانجي جيئري فقط ھڪڙو ڪمرو ھوندو ھو. ھاڻ مون ٻہ ٻيا بہ ڪمرا ٺھرايا آھن. ھلو تہ اُھي مان توھانکي ڏيکاريان! ڏسو! توھانجي پٽ ڪيڏي نہ ترقي ڪئي آھي!“ ڪم ڇڏي گھر آيو. اُتي آرسيءَ کي ٽانئيکي ھنڌ رکڻ لاءِ گھٽيئي ڪندون پاسا نوسڻ لڳو. ڪيس ڪا پيتي، ٽرنڪ يا ڪٻٽ تہ ھو ڪونہ. نيٺ ھن پاٽيءَ جي خالي مٽڪي ۾ ڪٽي آرسي رکي. پوءِ ھوُ واپس ٻنيءَ تي ڪم ڪرڻ ويو. پر سڄو وقت ڏيان اِنھيءَ آرسيءَ ۾ ڪتل ھوس. ٻئي ٽئين ڏينھن بہ ڪم تي ويو پر دل ڪم ۾ نٿي لڳس. ھوُ وچ ۾ ٻنيءَ تان واپس گھر اَچي مٽ مان آرسي ڪڍي اُن سان حال اَحوال اوريندو ھو ۽ وري واپس مٽڪي ۾ رکي ھليو ويندو ھو. پر رکڻ کان اڳہ آرسيءَ کي چوندو ھو، ”بابا، مونکي توکي اَڪيلو ڇڏڻ تي دل تہ نٿي وري پر ڇا ڪريان؟ پيٽ قوت قيد ڪري وڌو آھي.“

ڪيترا ڏينھن ڪسان جي اِھا عجيب ھلت ھلندي رھي. ھنجي زال جا ھميشھ رنڌڻي جي ڪرت ۾ ٿي ھوندي ھئي، تنھنکي مڙس کي اوير سوير واپس ورندو ڏسي ڪتڪو جاڳيو. ھن اِھو بہ جاچيو تہ ھاڻي سندس گھوٽ پنھنجو پاڻ ۾ رُڌل ھوندو ھو. نہ سندس کو حال اَحوال وٺندو ھو، نکو وري چرچو گھٻو ڪندو ھو. اَلاجي کھڙي ساڻس ويڌن آھي. پتو اَوس لھڻ کپي. سو ھڪڙي ڏينھن جيئن سندس قدمن جي آھٽ ٻڌائين تہ چپ چاپ رنڌڻي مان ٻاھر نڪري اَچي ڪمري ۾ لڪي ويٺي. ڏٺائين تہ سندس مڙس مٽڪي پرسان وڃي اُن مان ڪا چيز ٻاھر ڪڍي ۽ اُنھيءَ کي اَکين تي رکي وري وري چميائين ۽ پوءِ مشڪي واپس مٽ ۾ وڌائين.

جڏھين ھاري واپس ٻنيءَ تي ھليو ويو تہ جوڻس وڃي مٽ جو ڍڪ لاٿو ۽ اندران آرسي ڪڍي ورتي. ھن بہ اَڳي ڪڏھين آرسي ڏٺي ڪانہ ھئي. سو اُنھيءَ ۾ جو پنھنجو پاڇو ڏٺائين تہ عجب لڳي ويس. پوءِ سڙندي پڇندي چوڻ لڳي، ”ٻري ٻڌ! مان بہ چوان مڙس ڳنڍيون ڳوڙھا ٿيو پيو آھي. آھي کھڙي ماجرا! سو ٻي پرڻجي اَچي مٽڪي ۾ سوگھي ڪئي اٿس ۽ لڪي لڪي وينو ان سان عشق پچائي. تڏھن مونکي منھن نٿي ڏنائين. پلا سڄو وقت لنو لڳي پيئي اَٿس ٻيءَ سان، سو مان ڪٿي ٿي ياد پوانس. اَڄ اَچي تہ گھر، تہ چنچري لاھيانس.“ سو ٻھاري ھٿ ۾ جھلي گھوٽ جي اَچڻ جو اِنتظار ڪرڻ لڳي. سڄي ڏينھن جي سخت پورھئي کانپوءِ ھاري شام جو ٿڪو ماندو جڏھن گھر ۾ ٻينو تہ جوڻس ٻھاريءَ سان اُھي سٽڪا وجاياڻيس جو مڙس جي رڙ ھيٺ رڙ مٽي. پر ھيءَ بہ ڄوڙ تي چوڻ لڳيس تہ، ”دشت! اَھڙو ڪکرم ڪرين ڇو؟ مونکي اَنڌ ۾ رکي ٻي وٺي وينو آھين؟ اِئين چئي آرسي ڪٽي ڏانھنس اُڇلايائين.

تڏھين ھاريءَ مٽي تي ھٿ ھٽي چيو، ”سياڳي، ھيءُ تہ منھنجو اَبو آھي. منھنجو پيارو اِبو!“ پوءِ گوڏن ڀر ويھي ڏاڍيءَ عزت سان ٻنھي ھٿن ۾ آرسيءَ کي جھليائين. جوڻس کي تپرس وٺي ويو تہ ڪٿي ڪل

تہ نہ ترڪي ويئي اَٿس. سو رڙ ڪري ڪيس چيائين، ”چا مان اَنڌي آهيان!“ ۽ ھتن مان آرسي ڦري چيائينس، ”ڏسان تہ سهين تنهنجو بابل! تون هن عورت کي پنهنجو پيءُ ٿو چوين؟“

”آهين تہ ڪا چري“ مڙسس خفي ٿيندي چيو.

”ڪير آهي چريو؟ اَچي پنهنجين اَکين سان ڏس. ڇا تنهنجو پيءُ ڳچيءَ ۾ هار ٽنگيندو هو؟ وڏا وار رکائيندو هو؟“

سندن واڪو واڪاڻ تي هڪ پاڙيسرڻ ڊڪندي آئي! ساهيڙيءَ کان پڇيائين، ”اَدي ڇا تي جهيڳڙو ڪيو اَٿوَ؟ هيءُ پهريون دفعو آهي جو توهانجي گهر ۾ ٻائيتال متو آهي.“

هاريءَ جي زال آرسي کڻي پاڙيسرڻ کي ڏيکاريندي چيو، ”ڏس هن جا اَفعال منهنجي جيئري ٻيءَ سان لائون لهي اَچي ڪيس متڪيءَ ۾ وهاريو اَٿس. مٿان وري مرڪي ٿو چوي تہ اِهو سندس بابو آهي.“

پاڙيسرڻ ڪسان جي زال جي پنيان سندس ڪلهي وٽان جو آرسيءَ ۾ نهاريو تہ ڪيس ٻہ شڪليون نظر آيون. ”اڙي اَبا، هت هڪ نہ پر ٻہ زالون آهن. پر هڪ تہ اُن منجهان تون آهين.“

”۽ هوءَ ٻي زال ڪير آهي؟“ پاڙيسرڻ پڇيو.

”هاڻي هاري اُتي آيو ۽ چيائين، ”ڇا پييون بڪو.“ اتيئي سندس چهري جو رنگ بدلجڻ لڳو. هوُ عجب ۾ وات ڦاڙي آرسيءَ ۾ نهاري چوڻ لڳو، ”هن ۾ تہ ٽي شڪليون آهن. جوش ۾ پرجي ٽيئي هڪٻئي ڏانهن نهارڻ لڳا ۽ وري آرسيءَ ۾ ڏسڻ لڳا. پوءِ تہ ڏاڍي اُتساهہ ۾ پرجي هنن وٽي پاڙيوارن کي سڏ ڪيا تہ اَچي هڪ حيرت انگيز چيز ڏسن.

پاڙيسري اَچي گڏ ٿيا ۽ آرسي هڪ هٿ کان ٻئي هٿ ڏانهن هلندي هلي. گهڻي بحث مباحثي بعد مس مس وڃي هنن سمجهيو تہ آرسي ڇا ٿيندي آهي.

تنهن بعد آرسيءَ جي ڄاڻ انهي ڳوٺ مان پکڙجي پريان ٻين ڳوٺن ۾ وڃي پهتي ۽ هتان هتان ماڻهو آرسي ڏسڻ آيا ۽ آرسيءَ جو راز سمجهڻ لڳا.

نوان لفظ

ٿابو ڪائڻ - ڏکو ڪائڻ
حيرت ۾ پوڻ - عجب ۾ پوڻ
خفي ٿيڻ - پريشان ٿيڻ
ڪل ٽرڪڻ - چريو ٿيڻ
لائون لهڻ - شادي ڪرڻ
حيرت اَنگيز - عجيب

نئڙي - جُهڪي
اُسري - وڌي
لنو لڳڻ - دل لڳڻ
اَوس - ضرور
ڪرت - ڪم

لاڀارو وجهڻ - فصل لڻڻ/ڪٽڻ
ويڏن - تڪليف
تپرس - عجب
ٻائيتال مچڻ - تمام گهڻو گوڙ ڪرڻ
نوسڻ - جاچڻ

اَڀياس

سوال.١. هيٺين سوالن جا جواب لکو.

١) ڦيريءَ واري جي ٿيلهي مان ڇا ڪري پيو؟
٢) ڪسان منجهي ڇو پيو؟
٣) ڇانورن جي ڪهڙي قسم جو ذڪر ڪيل آهي؟
۴) ڪسان آرسيءَ ۾ ڏٺل پاڇي کي ڇا سمجهيو؟

سوال.٢. هيٺين سوالن جا جواب ٿوري ۾ لکو.

١) ڪسان آرسي مٽڪي ۾ ڇو رکي؟
٢) ڪسان جي زال کي آرسي ڏسي ڪهڙي غلطفهمي ٿي؟
٣) ڳوٺ وارن آرسيءَ جو راز ڪيئن سمجهيو؟

سوال.٣. هيٺيان جملا ڪنهن، ڪنهن کي چيا آهن؟

١) ”توهين آسمان مان هيٺ لهي آيا آهيو ڇا؟“
٢) ”تڏهن مونکي منهن نٿي ڏنائين.“
٣) ”هيءَ منهنجو اَبو آهي.“
۴) ”ڏسان تہ سهين تنهنجو بابل!“
۵) ”هيءَ پهريون دفعو آهي جو توهانجي گهر ۾ ٻائيتال متو آهي.“

سوال.۴. هيٺين لفظن جا ضد لکو.

ٺاهڻ، خالي، سخت، وڏا، پنيان

سوال.۵. هيٺين اصطلاحن جي معنيٰ لکي جملن ۾ ڪم آڻيو.

لابارو وجهڻ، حيرت ۾ پوڻ، ڪل ٽرڪڻ، خفي ٿيڻ، ٻائيتال مچڻ

سوال.٦. وياڪرڻ موجب ڳالهائڻ جا لفظ سڃاڻو.

جنهن، عجب، کي، ڪيس، سخت، پوءِ

پورڪ اڀياس

١. ٽڪر تي آڌار رکندڙ عملي ڪم.

ڪسان آرسي هٿن ۾ جهلي .... پيٽ قوت قيد ڪري وڌو آهي.

١) هيٺ ڏنل اُبتڙ لفظن جا جوڙا ملايو.

(1)	لوڪ	(i)	پريل
(2)	خالي	(ii)	پوءِ
(3)	هاڻي / اَڳ	(iii)	پرلوڪ
(4)	جيئرو	(iv)	مئل

٢) هيٺ ڏنل ستون سمجهايو.

(الف) پيٽ قوت قيد ڪري وڌو آهي.

(ب) پڪل ڪٽا ڪيئن نہ سج جي روشنيءَ ۾ چمڪي رهيا آهن.

٣) ڏنل هيٺ ڏنل سٽن جي معنيٰ بڌائيندڙ جملا ڳولهي لکو.

(الف) سڄو وقت هوُ آرسي بابت سوچي رهيو هو.

(ب) هاٺي مان واڌارو ڪيو آهي.

٤) برئڪيٽ ۾ ڏنل هدايت موجب جملا لکو.

(الف) توهان جي پُٽ ڪيڏي نہ ترقي ڪئي آهي.

("تمام گهڻي" لفظ ڪم آڻي جملو وري لکو)

(ب) هوُ ڪم چڏي گهر آيو.

(جملي مان فعل ڳولهيو ۽ اُهو فعل ڪم آڻي ٻيو جملو لکو)

(ڪ) ٻنيءَ جي پريان اَسانجو گهر آهي.

(جملي مان حرف جر ڳولهي، اُهو ڪم آڻي ٻيو جملو لکو)

(د) نيٺ هُن پاٽيءَ جي خالي متڪي ۾ ڪٽي آرسي رکي.

(جملي مان اِسم ڳولهيو)

٥) ڏنل مان ڳولهيو.

١. چانورن جو قسم :

٢. شرير جو عضوو :

٣. هڪ تارو :

٤. متڪي لاءِ ٻيو لفظ :

٥. "سرڳواسي ٿيڻ" جو ٻيو اصطلاح :

٦. سامان رکڻ جي جڳهہ :

٢. ماستر شاگردن کي، ڪسان، زال، پاڙيسرين جو ڪردار ڏيئي هيءُ سبق ناٽڪ روپ ۾ ڪلاس ۾ پيش ڪرڻ لاءِ چوندو.

٣. آزمودو آيل يا ٻُڌل ڪو مزيدار قصو لکو.

٤. توهان جي پاڙي ۾ شاديءَ جو هال آهي جتي گهڻو ڪري دير رات تائين ميوزڪ، گانا هلڪ ڪري توهان کي پريشاني ٿيندي آهي، اُن جي لاءِ وقت جي پابندي هئڻ گهرجي اِن طرف ڌيان ڇڪائيندي نگر سيوڪ کي خط لکو.

٥. توهانکي ٻئي ڪنهن شهر ۾ بس ذريعي وڃڻو آهي. اُن جي ڄاڻ حاصل ڪرڻ لاءِ ٽورس ٽرئويل دلال ۽ گراهڪ (توهان) جي وچم گفتگو لکو.

٦. پاڻي اَسانجو جيون آهي وانگر 'پاڻي' لاءِ پنج نعرا لکو.

پاڙ ڪريان - پاڙ سکان

(١) هيٺ ڏنل برئڪيٽ مان مناسب چونڊي چوڪنڊا پريو.

(ولر، ڍڳ، جوڙ، پري، عملو، ڌڻ، ميڙ، ڳڇو (ڇڳو))

گانين جو ڌڻ

پکين جو ....

ماڻهن جو ....

ڪاٺين جو ......

گلن جو ....

عملدارن جو ....

پٿرن جو ....

(٢) هينين جا ضد لکو.

١) خوبصورت

٢) هيٺ

٣) ڏُک

٤) قانوني

(٣) هلڪي هلڪي برسات - مان، دوست، بس، گهر، دير ٿيڻ اِنهن ذريعي قصو / گهٽنا بيان ڪريو.

(٤) توهانجي هيڊ ماسٽر کي آڏار ڪارڊ ٺهرئڻ لاءِ بورنافائيڊ سرٽيفڪيٽ ڏيڻ لاءِ درخواست لکو.

NI3RHP

گُهرجون

مات ۾ پڙهو، سمجهو ۽ عمل ۾ آڻيو.

گُهرجون جن جون گهٽ سي پهاڙ چڙهندا جهٽ.

پهاڙ تي چڙهڻ ڏکيو ٿيندو آهي ۽ وري جيترو سامان وڌيڪ، اوترو پهاڙ تي چڙهڻ اَڃان وڌيڪ مشڪل ٿيندو آهي. جيڪڏهن ضرورت جيترو جيترو سامان پاڻ سان کڻبو ته پڪ پهاڙ جي چوٽيءَ تي سوَلائيءَ سان پهچي سگهبو. زندگيءَ جون گهرجون به اِن سامان وانگر آهن. ضرورت کان وڌيڪ اَسان کي منزل مقصد ڏانهن وڃڻ ۾ روڪاوٽ ڪڙي ڪن ٿيون.

چوٽي آهي،

''گهرجون گهيرائو ڪن، سمجهه ڏئي نه سات.''

اَسانکي پنهنجي گهرجن جو دائرو محدود رکڻ گهرجي. جيڪڏهن هڪ دفعو اُهو دائرو وڌي وڃي ٿو ته پوءِ اُنکي گهٽائڻ ڏاڍو ڏکيو آهي. ڪنهن کوهه ل گِهرڻ سؤلو آهي، مگر ٻاهر نڪرڻ ڏکيو آهي. دکه ۽ سکه جو هڪ ٻئي سان گهرو ناتو آهي. جنم کان مرڻ تائين دکه ۽ سکه هڪ ٻئي سان ڳنڍيل رهن ٿا تنهن ڪري اَسان کي سوچي سمجهي قدم وڌائڻ گهرجي. دولت ڪڏهن پريءَ ۾ ته ڪڏهن پاکر ۾. جيڪڏهن اَسانجي ڪمائي ضرورتن کان گهٽجي ويندي ته اَسانکي بُرين عادتن جو شڪار بڻجڻو پوندو. پر جيڪڏهن اَسان اِهو اُصوُل اَپنايون ته ''اَجايو نه وڃايون'' يا ضرورت موجب گهرج پوري ڪريون.

ته پوءِ اَسين پنهنجي زندگي خوشيءَ سان بشر ڪري سگهون ٿا.

پر جيڪڏهن اَسين پنهنجي گهرجن تي ظابطو نٿا رکون ۽ جيڪڏهن دولت منهن موڙي ٿي ته اُن وقت اَسانجي لاءِ گهرجون گهٽائڻ مشڪل ٿي پوندو ۽ اَسين نراش ٿي ويندا سين ۽ گهرجن کي پورو ڪرڻ لاءِ اَسانکي ناجائز ڪم ڪرڻا ٿا پون ۽ شرمندو پڻ ٿيڻو ٿو پوي. اِن لاءِ اَسانکي گهرجي ته زندگيءَ ۾ سادگي آڻيون. اَنگريزيءَ ۾ پڻ چوٽي آهي :

Simple Living High Thinking

شاعر پارتي گهرجن جو هينين ريت بيان ڪيو آهي.

گهرجن جي ڏهاڙي ٿي لڳي پيڙ نئين

۽ دل ۾ اُٿي درد نئون، پيڙ نئين.

جيترو ٿي سگهي گهرجن کي گهٽائڻ گهرجي. بي حالت ۾ گهرجون اَسانکي پنهنجي چنبي ۾ جڪڙي ڇڏيندِيون.

جنهن اِنسان جون گهرجون محدود آهن. اُهو ڪنهن جي به اَڳيان جهڪي نٿو.

- متيون تڪر پڙهڻ لاءِ چئو. اِن بابت گفتگو ڪرايو. گهرجون محدود رکڻ جي اَهميت سمجهايو.